TJO. Gelezen 19/2/2025

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Evaluatie partneralimentatie

Datum
14 februari 2025

Notanummer
2025-0000042328

Bijlagen
1. Evaluatierapport

Aanleiding

De fiscale regeling partneralimentatie is voor het eerst geëvalueerd in het kader van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) op doeltreffendheid, doelmatigheid, naleving door belastingplichtigen en uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid voor de Belastingdienst. Bijgevoegd vindt u de brief om de evaluatie aan te bieden aan de Tweede Kamer.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met de bijgesloten aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer? Zo ja, dan verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
2. Gaat u akkoord met actieve openbaarmaking van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Akkoord
Akkoord.

Kernpunten

- De evaluatie is uitgevoerd door het Ministerie van Financiën.
- Uit de evaluatie volgt dat de regeling doeltreffend en doelmatig is.
- De regeling doet recht aan het draagkrachtbeginsel: de alimentatiebetaler mag het bedrag aan alimentatie aftrekken als aftrekpost, waardoor zijn belastbaar inkomen wordt verlaagd, en de alimentatieontvanger betaalt belasting over de ontvangen alimentatie.
- De regeling is complex voor belastingplichtigen om na te leven en doet in bepaalde gevallen een groot beroep op het doenvermogen.
- De regeling is complex voor de Belastingdienst om uit te voeren en de regeling is beperkt handhaafbaar.
- De aanbiedingsbrief bevat geen Kabinetsreactie. Omdat de regeling niet negatief is geëvalueerd is er geen reden voor aanpassing van de regeling. Er is ook geen zicht op alternatieven die eenvoudiger zijn voor de burger of de Belastingdienst.

✓

Toelichting

1. Doelstelling en werking van de regeling

- De doelstelling van de regeling is het tot uiting brengen van het draagkrachtbeginsel in de inkomstenbelasting. Het principe is dat het betalen van alimentatie de draagkracht van de betaler verlaagt, omdat de betaler niet over het inkomen kan beschikken. Om deze reden wordt de alimentatie afgetrokken van het inkomen en wordt er geen belasting over geheven. De draagkracht van de alimentatieontvanger wordt juist verhoogd en daarom belast als inkomen in box 1 (net zoals overige uitkeringen).
- Binnen de aftrekpost wordt er onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten betalingen en kosten, zoals periodieke betalingen en woongenot.
- De aftrekpost partneralimentatie is een persoonsgebonden aftrekpost (PGA) en kan om die reden niet alleen worden verrekend met inkomen in box 1, maar ook met inkomen in box 2 of box 3. Daarnaast kan de alimentatiebetaler de te betalen alimentatie onderling verdelen met een fiscale partner.
- De alimentatieontvanger moet het ontvangen bedrag aan alimentatie opgeven als inkomen in box 1.

2. Gebruik en kosten van de regeling

- De kosten van de regeling zijn voor 2025 geraamd op € 37 miljoen. In 2020 bedroegen deze kosten € 98 miljoen. De daling van de kosten komt hoofdzakelijk door een afnemende grondslag. Kennelijk is er steeds minder sprake van partneralimentatie. Daarnaast zal de omvang van partneralimentatie de komende jaren nog verder afnemen als gevolg van de herziening in 2020, waarbij de standaardperiode is verlaagd van twaalf naar vijf jaar. Tot slot zorgt ook de verlaging van het aftrektarief voor een daling van de kosten.
- Uit de aangiftecijfers blijkt dat wat alimentatiebetalers en alimentatieontvangers opgeven in de aangifte niet in alle gevallen overeenkomt en er ook in sommige gevallen geen aangifte gedaan wordt. Dit kan al dan niet terecht zijn. De verschillen tussen wat er opgegeven wordt aan alimentatie zijn het grootst bij woongenot en hypotheekrente. De aangiftecijfers van de regeling laten zien dat er relatief veel fouten gemaakt worden in het gebruik van de regeling en in het doen van aangifte door belastingplichtigen.
- De mate van niet-gebruik van de regeling is niet bekend vanwege het ontbreken van informatie. Er is in Nederland hulp en rechtsbijstand aanwezig in het geval van scheidingen voor beide ex-partners. Daarnaast heeft de Belastingdienst een Handboek Scheiden gepubliceerd. Het niet-gebruik van de fiscale regeling partneralimentatie zou daardoor beperkt kunnen zijn, doordat er gewezen wordt op de regeling (naast andere belangrijke zaken).

3. Samenvatting uitkomsten evaluatie

Doeltreffendheid en doelmatigheid

- De regeling is doeltreffend. Het doel van de regeling is het tot uiting laten komen van het draagkrachtbeginsel in de inkomstenbelasting. Als alimentatiebetalers de te betalen alimentatie aftrekken van het inkomen door middel van het doen van belastingaangifte wordt dit doel bereikt. Hetzelfde geldt voor de alimentatieontvanger. Het ontvangen van alimentatie verhoogt de draagkracht en wordt daarom belast in box 1.
- De regeling is doelmatig. Het budgettaire beslag van de regeling is beperkt en dit zal de komende jaren nog verder dalen.
- Er zijn daarnaast geen alternatieven voor de huidige regeling. Het tot uiting laten komen van het draagkrachtbeginsel in de inkomstenbelasting kan alleen worden bereikt door de huidige fiscale regeling.

Naleving voor belastingplichtigen en ervaren complexiteit

- De regeling is complex voor belastingplichtigen om na te leven. De regeling doet daarnaast in bepaalde gevallen een groot beroep op het doenvermogen. De ervaren complexiteit komt door drie redenen:
- Ten eerste door het bepalen en opgeven van het woongenot en hypotheekrente in de belastingaangifte. Dit wordt als meer complex ervaren door belastingplichtigen vergeleken met de andere verschillende soorten betalingen en kosten.
- Ten tweede komt dit door tussentijdse bijstellingen van partneralimentatie, informatie van de ex-partner die nodig is, en de relatie met kinderalimentatie die niet aftrekbaar is.
- Als laatste komt dit door de doorwerking van de regeling op de inkomensafhankelijke regelingen (heffingskortingen en toeslagen).

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid voor de Belastingdienst

- De regeling is complex voor de Belastingdienst om uit te voeren en is beperkt handhaafbaar. Hier zijn een aantal redenen voor.
- Ten eerste door de grote kans op fouten in de aangiften die handmatig moeten worden gecontroleerd, waarbij de Belastingdienst afhankelijk is van de aangeleverde gegevens door beide ex-partners. Dit geldt vooral als er sprake is van een complexe situatie en/of als de ex-partners geen eenduidige gegevens aanleveren. Er is daarbij geen contra-informatie beschikbaar voor de Belastingdienst en vooraf invullen van de aangiften is mede hierdoor ook niet mogelijk. Dit leidt tot een groot capaciteitsbeslag op de uitvoering.
- De tweede reden is dat alimentatieontvangers niet altijd aangifte hoeven te doen of dit ondanks hun aangifteverplichting niet doen. Hierdoor ontbreekt er informatie over de alimentatieontvanger.
- De derde reden is dat de koppeling tussen de aangiften van beide ex-partners soms moeilijk te maken is. Een bemoeilijkende factor is daarbij dat tussen het indienen van de twee aangiften van de ex-partners een langere periode kan zitten, waardoor beide aangiften tegelijk behandelen niet goed mogelijk is. Als de koppeling wel gemaakt kan worden, blijkt dat de opgegeven bedragen van elkaar kunnen afwijken. Het is dan onduidelijk welke van de twee bedragen juist is. De Belastingdienst is dan genoodzaakt dit na te vragen bij de betreffende ex-partners.

- De laatste reden is dat alimentatie verdeeld kan worden tussen fiscale partners. Dit betekent dat de betaalde alimentatie toebedeeld kan worden aan een (nieuwe) fiscale partner.

Communicatie
Uw woordvoerder is op de hoogte van de evaluatie.

Politiek/bestuurlijke context
Geen opmerkingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.